

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ

Πολιτιστική Αναπαράσταση

Ενότητα 1

Δημήτρης Παπαγεωργίου

Τμήμα Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1) Τι εννοούμε όταν αναφερόμαστε στον «Πολιτισμό»

A) Το εννοιολογικό περιεχόμενο του όρου «πολιτισμός»

Μια πρώτη προσέγγιση συναρτάται με τον εννοιολογικό προσδιορισμό του γενικότερου όρου «πολιτιστικές δράσεις», καθώς και του περιεχομένου του, σε αντιδιαστολή με άλλες δράσεις, κοινωνικές, πολιτικές, οικονομικές, κ.ο.κ.. Αυτή η προσπάθεια δεν είναι τόσο εύκολη: στην πραγματικότητα, μια «οντολογική» θεώρηση που κατηγοριοποιεί «αντικειμενικά» διάφορες ανθρώπινες δραστηριότητες ως διακριτές «σφαίρες» που συναρθρώνονται συστηματικά, σποραδικά ή τυχαία στην καθημερινή ζωή, αποτυγχάνει να συλλάβει και να ερμηνεύσει με επάρκεια το εννοιολογικό τους περιεχόμενο.

Για παράδειγμα, ας πούμε ότι παρατηρούμε ένα άντρα ή μια γυναίκα σε ένα δρόμο ή ένα χώρο δουλειάς, αναψυχής ή διασκέδασης. Στην πραγματικότητα, η κρίση μας για τον συγκεκριμένο άνθρωπο συμπυκνώνεται με τη μορφή μιας συνάρτησης:

$$X = \Sigma(\pi) \times \Sigma(\kappa) \times \Sigma(o) \times \dots \Sigma(v)$$

Με αυτή τη συνάρτηση, το υπό κρίση άτομο X προσδιορίζεται ως προς μια ακολουθία πολιτιστικών $\Sigma(\pi)$, κοινωνικών $\Sigma(\kappa)$, οικονομικών $\Sigma(o)$, αλλά και εθνοτικών, πολιτικών ή και άλλων σημάνσεων [... $\Sigma(v)$], που καθιερώνουν μια εντύπωση ενός παρατηρητή γι' αυτό. Από αυτή τη σκοπιά (του παρατηρητή), μια οποιαδήποτε ατομική ή συλλογική δραστηριότητα, όπως για παράδειγμα η διασκέδαση σε ένα μπαρ, η διοργάνωση και παρακολούθηση μιας έκθεσης, η δημιουργία πινάκων, αγαλμάτων ή οποιωνδήποτε άλλων εκθεμάτων από κάποιους καλλιτέχνες ή οι δραστηριότητες που συνδέονται με την οργάνωση και την υλοποίηση ενός πανηγυριού ή μιας συναυλίας, μπορεί να περιγραφούν ως πολιτιστικές, αλλά παράλληλα και ως κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές, κ.ο.κ. Απλώς αυξάνεται η πολυπλοκότητα της αντίστοιχης συνάρτησης που περιγράφει μια δραστηριότητα ή ένα σύνολο δραστηριοτήτων, (παρ)ακολουθώντας την αύξηση των παραγόντων που συμμετέχουν στην υλοποίησή της:

$$X_1 + X_2 + \dots X_n = \Sigma(\pi) \times \Sigma(\kappa) \times \Sigma(o) \times \dots \Sigma(v)$$

Σ' αυτή τη μορφή, οι σημάνσεις $X_1, X_2, \dots X_n$, μπορεί να αντιπροσωπεύουν άτομα ή ομάδες ατόμων ή/και τις αντίστοιχες δραστηριότητες που υλοποιούν.

B) Πολιτισμός και καθημερινή ζωή

Σ' αυτό το σημείο, η θεωρητική τοποθέτηση του Γάλλου κοινωνιολόγου Pierre Bourdieu μπορεί να αποδειχτεί ιδιαίτερα χρήσιμη: σύμφωνα μ' αυτόν, οι αντιλήψεις

και οι συνακόλουθες δραστηριότητες των ανθρώπων που μετέχουν σε οργανωμένες κοινωνικές ομάδες, δομούνται με βάση:

α) τους κοινωνικούς φορείς που συγκροτούνται σε μια κοινωνία, καθώς και τις *έξεις* που προωθούν αυτοί οι φορείς

β) την προσωπική πρόσβαση στη «γνώση» (με τη γενική έννοια του όρου, που σηματοδοτεί τη γνώση συγκεκριμένων κανόνων που ισχύουν στο πλαίσιο κάθε κοινωνίας, ως «εμπειρία ζωής») την οποία επιτυγχάνουν τα μέλη μιας κοινωνίας, με τη μορφή της κατανόησης, του χειρισμού και της αξιοποίησης «εργαλείων», στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που υλοποιούν, ως «ενεργά υποκείμενα»

γ) τα διάφορα *πεδία* δραστηριοτήτων που διαμορφώνονται στο πλαίσιο κάθε κοινωνίας, όπου συμμετέχουν τα «ενεργά υποκείμενα» (μέλη της συγκεκριμένης κοινωνίας) επιδιώκοντας να πραγματοποιήσουν τις κοινωνικές τους επιδιώξεις

Οι τρεις αυτές συνιστώσες διαμορφώνουν την *πρακτική* των ανθρώπων που συμμετέχουν σε μια κοινωνία ή σε μια ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα που αποτελεί μέρος της. Θα πρέπει όμως να τονιστεί, ότι, δεν αφορά μια στατική, αλλά μια δυναμική διαδικασία: οι *πρακτικές* που υλοποιούν οι άνθρωποι που συμμετέχουν σε διάφορα *πεδία* δεν ακολουθούν απλώς τους επιβαλλόμενους κανόνες, αλλά τους αναπροσαρμόζουν και τους επαναδιαμορφώνουν, σύμφωνα με τις επιδιώξεις (ή φιλοδοξίες) τους.

Όπως γίνεται αντιληπτό, από αυτή τη θεωρητική σκοπιά, κάθε δράση ή δραστηριότητα, μεταξύ των οποίων και οι «πολιτιστικές», ορίζεται, θεσμοθετείται και αποκτά μια διαχρονική υπόσταση, ως συνιστώσα της «πάλης» που διεξάγεται σε διάφορα *πεδία* για την επιβολή προτύπων αξιών και συμπεριφορών. Σ' αυτό το πλαίσιο, βασική σημασία αποκτούν οι στρατηγικές και οι τακτικές *προβολής* που υιοθετούν άτομα ή κοινωνικές ομάδες για να προωθήσουν τις επιδιώξεις τους.

Γ) Πολιτισμός και πολιτιστική προβολή

Γ1) Πολιτιστικές παρεμβάσεις

Γ2) Φιλμ, βιβλία, φυλλάδια, φωτογραφικά άλμπουμ, καθώς και ψηφιακά προϊόντα (Εφαρμογές για Internet Sites, videos, κ.ά.)